

A szegedi szociáldemokrata párt vasárnapi népgyűlése.

(Saját tudósítónktól.) A szegedi szociáldemokrata párt vezetősége hívta vasárnap délután három órára gyűlésre a népet, a közellátás ügyében. A vezetőség négy óra után érkezett, a nép meglehetősen távolmaradt; a közellátás ügyéről érdemlegesen nem beszéltek.

A népgyűlés elnöke mindenekelőtt alkalmat vett magának, hogy a távollevő munkásokat alaposan leszidja, amiért nem érdeklődnek, holott egy közismert polgári kapacitást is kilátásba helyeztek, aki meg is jelent, de miután látta, hogy itt szónoki babérok nem virulnak, kíséretével csakhamar eltávozott. Pipogyáknak nevezte az elnök a távollétükkal tüntető munkásokat, de aki *Nemes* elvtárs akadozó és szintelen beszédét végig győzte hallgatással, az inkább előrelátóknak és óvatosoknak mondhatná az elvtársakat és egyéb elmaradt népeket. A polgári sajtotban százszor elcsépelte szövegekkel próbált hatást elérni a vezérszónok, de bizony az egész hosszadalmas és unalmas ügyben a köfák közbeszólása volt a legédekesebb.

A demagógia olesó fogásaival, amelyek a dolgozó és igazán nélkülöző középosztály nyomorúságát, amely már szinte katasztrófális, nem akarják meglátni, ma már nem lehet, legfeljebb szónoki sikereket aratni. Vasárnap délután bizony ez se sikerült. A szegedi közéletmezés, általában a közellátás dolgában semmi konkrét életrevaló gondolatot vagy javaslatot nem hallottak, akik ott voltak és a határozati javaslat, amelyet hoztak, csak afféle szenelt víz, amely bizony se árt, se használ. Ha már a pártnak nincsen megfelelő szónoka, akkor vagy Budapestről importálnak valakit ilyen alkalomra, vagy pedig valami polgári észt kérjenek kölcsön, vagy pedig, a nagy ügy érdekében, hallgassanak. Nem azért mondtuk el ezeket persze, mintha mi ellenségei lennénk a munkásságnak, hanem ellenkezőleg: mert féltjük a szociáldemokrácia nagy és szép ügyét a vasárnapihoz hasonló balsikerektől és a tekintélyes pártot az ilyen nagy botlásoktól.

A határozati javaslat, amelyet a néptelen népgyűlés elé terjesztettek és amelyet egyhangulag elfogadtak, a következőképpen hangzik:

A gyűlés megállapítja, hogy a kormány és közhatóságok az életszükségleti cikkek igazságos elosztása körül egyáltalában nem teljesítik köteleességüket, nem védelmezik a fogyasztók érdekeit s hogy főképpen nem gondoskodtak mindezekig az életszükségleti cikkek szociális áron való forgalombahozataláról. A gyűlés megállapítja, hogy a kormány s közhatóságok az árdrágítókkal és láncereskedőkkel szemben sem teljesíti köteleességét s ez teszi lehetővé, hogy lelketlen üzerek a megfizethetetlenül fölhajtották a közszükségleti cikkek árait.

A gyűlés egyúttal megállapítja, hogy a kormány az 1917. évi április 28-án kelt királyi kéziratral ellentétben nemcsak a választójogi ünnepélyes kormányigéretet szegte meg, hanem a kéziratban foglalt fokozottabb szociális gondoskodás ígértét is és ehelyett a dolgozó népesség életét, munkaképességét és egészségét veszélyeztető szociálpolitikai reakciót honosította meg. A szociális gondoskodás elhanyagolása, az élelmezési viszonyok folytonos rosszabbodása lehetetlenné teszi a munkásság megfelelő táplálkozását, aminek következtében a munkateljesítmény valamennyi ízemben, a munkások fizikai teljesítőképessé-

gének esökkenése arányában állandóan esökken.

A gyűlés az ipari viszonyok alapos ismeretében legkomolyabb határozottsággal figyelmezteti a kormányt s az ipari érdekeltségeket, hogy a hiányos táplálkozás következtében beálló munkateljesítményesökkenés veszedelembé sodorja az ország ipari és közgazdasági fejlődését.

Mindezek figyelembevételével a gyűlés követeli: 1. hogy a kormány gondoskodjék a szükséges élelmiszerek kellő mennyiségű biztosításáról és az élelmiszeraadagok fölemeléséről; 2. követeli a gyűlés, hogy az életszükségleti cikkek, élelmiszerek, szén-, ruhá- és fémtermékek elosztásában a dolgozó munkások és a szegényebb néposztály számára tartassék fön és a készletek szociális árakon

bocsátassanak a munkások rendelkezésére. Követeli a gyűlés, hogy a hus árát szállítsák le, továbbá a lisztet, burgonyát, húst, zsírt, szénét és a többi fontos élelmicikket a munkások részére kedvezményes áron adják; 3. követeli a népgyűlés, hogy a kormány a legnagyobb erővel üldözzé az árdrágító ipari és mezőgazdasági termelőket és kereskedőket — akkor is, ha azok nagybirtokosok, gyárosok vagy nagykereskedők — és követeljük, hogy az ilyen büntettek elkövetőit az árdrágítás mértékét meghaladó nagy pénzbüntetésekkel és szabadságvesztéssel büntessék; 4. végül követeli a gyűlés, hogy fölügyelet alatt álló üzemekben dolgozó s a hiányos táplálkozás miatt fizikailag túlerőltetett munkásság munkaidejét kormányhatósági intézkedéssel rövidítsék meg.

A német hazafias párt ismét a béke ellen izgat.

— A német szocialisták lapja a helyzetről. —

Berlin, október 7. A Vorwertz írja a következőket: A berlini lapok nagy része a helyzetet tisztán látja: vagy elfogadja Wilson a német javaslatot, vagy elutasítja. Ebben az esetben pedig a végső harc következik, életre-halálra. De nem ilyen egyszerű a dolog. Wilson elnök vegye kezébe a béke helyreállításának kérdését és értesítse a hadviselőket a német kérésről. Hogy ezt megteszi, magától értetődik. Ez azonban még nem biztosítja azt, hogy Wilson válasza azonnali és föltétlen igen lesz. Wilson nem hívhatja össze szövetségeseit úgy, egy konferenciára, hogy azok kötelesek legyenek megjelenni is. Wilson rábeszélheti, vagy lebeszélheti őket. Hogy egyiket, vagy másikat teszi-e, azt függővé teheti a német szándékok további tisztázásától. Annál is inkább áll ez, mert a német hazafias párt a jobboldali sajtóban kiváltványt tett közzé, amely a következőket tartalmazza:

A német hazafias párt nevében ama tárgyalási alapot, amelyet a

kormány elfogadni hajlandónak nyilatkozott, a háboru eleje óta mutatott gyöngé és céltalan politikai vezetés szükséges eredményének tekintjük. A párt most olyan lépéssel találja szemközt magát, amelyet, mint tényt kell elfogadni és a melyen már nem változtathat, azonban szent köteletségének tartja egész erejével mindent elkövetni, hogy a német népet tudatára ébressze az őt fenyegető veszedelmeknek, melyek abban rejlenek, hogy a fegyverszünet által megadná Angliának és többi ellenségeinek azt a hön óhajtott lehetőséget, hogy újból ellássák magukat és ilyen módon védtelenné tegyék Németországot. Csak akkor sikerülhet tisztességes békét elérni, ha az ellenség belátja, hogy a német nép el van szánva a legnagyobb ellenállásra.

A franciák szerint Wilson válasza visszautasító lesz.

— „A német békeajánlat nyílt beismerése a vereségnek.“ —

Berlin, október 7. *Genéből* jelentik: A Havas-ügynökség írja: Bár a központi hatalmak kormányainak békeajánlatát még nem közzétették hivatalosan, *semmi kétség, hogy a válasz visszautasító lesz.*

Ez az elutasító válasz természetes következménye azoknak az okoknak, amelyek Németországot erre a lépésre készítették: Ausztria-Magyarország, Németország és Törökország kimerültségének és Bulgária elszakadásának. Azonkívül Németországban belső válság van, amelynek utolsó szimptomája a Hertling-eset volt. A németbirodalom vezetői most belátják, hogy győzni nem képesek s meg akarják akadályozni, hogy az ellenség Németországba benyomuljon és megtorolja az elkövetett jogtalanságot. A békeajánlat nyílt bevallása a német vereségnek.

Németország Wilson védőszárnyai alá akarja magát helyezni s elfogadja Wilsonnak minden feltételét. De Wilson szeptember 27-én már kijelentette, hogy a békét nem lehet alkudozásokkal és kompromisszumokkal megcsinálni; az egyedüli kivezető út a győzelem.

Semleges vélemény az új kancellár beszédéről

Stockholm, október 7. A lapok reménykedve írnak az új kancellár békés lépéséről

és kedvezően kommentálják a *Németország* beszédét. Főképp a Belgiumra, a keleti békére és az orosz határszéli állásokra vonatkozó fontos megállapításai tetszenek. A stockholmi Dagbladet rámutat a német szövetségi tanácsban történt hihetetlen változásokra és kiemeli a német nép nagy önuralmát a belső és külső politikában. Az a kérdés, hogy az antant az ő elbizakodottságában most is süket marad-e a megegyezéssel békét kérő felhívással szemben.

A német kormány békejegyzéke

Berlin, október 7. A Wolff-ügynökség jelenti: A német kormány a svájci kormány közvetítésével Wilson elnökhöz intézett jegyzéke így hangzik:

A német kormány fölkeri az amerikai Egyesült-Államok elnökét, hogy a béke helyreállítását vegye kezébe, értesítse a hadviselő államokat erről a kérésről és hívja föl őket, hogy meghatalmazottakat küldjenek ki a tárgyalások fölvétele céljából. A német kormány elfogadja az amerikai Egyesült-Államok elnöke által az 1918. január 8-án a kongresszushoz intézett üzenetben és későbbi nyilatkozataiban, főleg szeptember 27-iki beszédében fölláított programot a békétárgyalások alapjául. A további vérontás elkerülése céljából a német kormány kéri az azonnali fegyverszünet megkötését szárazon, vízen és a levegőben.

Miksa badeni herceg, birodalmi kancellár.

Mint a birodalmi kancellár beszédében már jelezte, *Törökország hasonló lépése küszöbön áll.*